

EVC: Hoe wordt iedereen er met een Ad beter van...

Opmerkelijk instrument eigenlijk: EVC. Je kunt je er alles bij voorstellen. Het gaat in het hbo echter steeds meer om het omzetten van 'eerder en elders verworven competenties' in vrijstellingen voor een formele, erkende opleiding. Het zij zo. Daarom maar eens kijken of daarmee winst is te behalen.

Mensen werken, voor geld. Maar ze doen er meteen allerlei soorten ervaringen bij op. Relevant en niet-relevant voor een volgende functie. Gericht en ongericht. Bedoeld en per ongeluk. Dat is allemaal mooi meegenomen. Toch wordt daarnaast veel geld gestoken in scholing. Bij een werkende zijn veel trainingen en cursussen bedoeld voor het verbeteren van de functie, zeker nu maar ook in de nabije toekomst. Gelet op het profijtbeginsel wordt die scholing veelal betaald door de werkgever en toch ook wel deels door de 'student' zelf. Het gaat meestal om een private aanpak, met korte scholingstrajecten - want het kan niet als onderdeel van een formele opleiding bij een bekostigde hogeschool. Een private school mag het best een opleiding in allerlei gewenste scholingspakketten opknippen - en het is toch een kwestie van zelf betalen door de betrokkenen¹. Die scholing in stukjes kan (vaak) zodanig handig zijn dat er bij een EVC-procedure voor een formeel diploma behoorlijk wat vrijstellingen te verkrijgen zijn. Bij een private hogeschool leidt dit tot minder modules, en minder betalen, bij de bekostigde collega-instelling vrijwel onvermijdelijk tot een 'gatenkaas-rooster' en veelal even veel jaren collegegeld.

Gebeurt het dat iemand zich meldt, een slecht (bekostigd) rooster krijgt aangeboden, en dat de betreffende opleidingsmanager zegt: Als je nu eerst privaats dat en dat doet, en in jouw functie die en die werkervaring opdoet, heb je over een jaar (of misschien twee jaar) voldoende in het EVC-dossier opgebouwd dat je per 1 september keurig met een bepaald cohort in de hoofdfase kunt meedoen. We horen het graag wie dit doet, met de huidige bekostiging. Want - even voor de insiders onder ons - 'vroeger' kon je als hogeschool veel vrijstellingen geven en toch met het systeem van de onderwijsvraagfactor de complete vergoeding binnenhalen. Dat is voorbij.

Maar wie is spekkoper bij het geven van veel vrijstellingen, als het gaat om 'het geld'? Uiteraard is dat de student zelf, met lagere kosten voor de studie. De werkgever is dat ook met minder uit te keren studievergoedingen. Maar hoe zit het met de bekostigde school en de overheid?

Wat betreft de hogeschool: Het een of twee complete jaren niet hoeven doen door iemand betekent minder studenten in een bepaald studiejaar. Dus minder omzet, vergeleken met het laten doen van de gehele studie. Als iemand het diploma behaalt, is er een bonus, dat weer wel. Maar die is er ook voor degene die de gehele studie doet en zorgt voor veel meer inkomsten.

Het is vooral de overheid die zich in de handen wrijft. Een jaar minder studie betekent gewoon een jaar minder bekostiging te hoeven uitkeren. Er is wel sprake van een nationale lumpsum voor het hbo, dus het zou kunnen zijn dat het mechanisme 'minder studenten en minder leerjaren = meer geld per student' in werking treedt. Maar laat de overheid dergelijke voordeeltjes lopen...?

Laten we eens even goed kijken. Het zijn de student en de werknemer die voor de verkorting hebben gezorgd, via hun private 'investeringen' in de scholing naast het werk. Daarmee sparen ze geld uit voor de overheid (en de maatschappij...), maar ze zullen zelf uiteindelijk toch meer kwijt zijn bij een of twee jaar aan vrijstellingen en drie resp. twee jaar studeren dan bij vier jaar

¹ Er komen vouchers als de adviezen van de Commissie Rinnooy Kan worden opgevolgd. Een dergelijk systeem moet ook hierin een plek moeten krijgen.

bekostigd studeren. Kwestie van rekenen, terwijl de overheid minder hoeft uit te geven. Is daar nou niet iets mee te regelen, met een vorm van eerlijk delen? Kunnen deze '+' en '-' iets leuks voor elkaar betekenen?

Daarom hier een voorstel met inzet van de Ad – om meteen ook maar de flexibiliteit en het behalen van de Bachelor na een Ad te bevorderen, en het allemaal in een groter kader te plaatsen.

Met een Ad op zak kan iemand gaan werken, dus niet meteen de Bachelor gaan doen. Hij of zij kan wel contact houden met de hogeschool tijdens de toe te passen constructie. De betrokkene gaat werken en daarnaast ook leren, maar wel heel gericht (als dat kan met instemming van de werkgever). Dat betekent het volgen van functiegerichte cursussen en trainingen, het doen van algemene modules, het verrichten van werkzaamheden met leereffecten, noem maar op. Die combinatie van werken en studeren kan op een gegeven moment, met een gekwalificeerde toetsing door de examencommissie, een jaar vrijstelling voor het nog resterende programma voor de Bachelor opleveren. Die vrijstellingen kunnen er zijn voor een minor, de stage, een deel van het afstuderen, bepaalde keuzevakken dan wel andere competenties.

De weg naar het diploma vergt aldus nog maar een jaar. Let wel, normaal vraagt dat twee jaren waarvan er nu eentje is 'betaald' in tijd, energie en geld door het tandem 'werkgever-werknemer', onder een privaat regime². Het andere komt nog gewoon voor rekening van de overheid – die bovendien een diplomabonus moet uitkeren, aan de hogeschool.

Het idee is: Doe nu iets leuks met die bonus. De school heeft er maar een jaar voor te hoeven werken en geen twee. Dus geef de hogeschool wat minder, 50% daarvan of zo. Die andere helft gaat simpelweg naar de werknemer/student, in formele zin, en wordt vervolgens meteen doorgeschoven naar de werkgever – om te worden gestort in het scholingsfonds aldaar. Dit kan aldus worden gezien als een faire compensatie voor de investeringen in de werknemer. Niet alleen dat, maar van dat geld kunnen (mogen) weer andere werknemers worden geschoold. Mogelijk besteedt de werkgever ook nog iets van deze bonus aan de begeleiding door de hogeschool, als deze de betrokken persoon als werkende goed heeft ondersteund. Kwestie van goede afspraken maken.
In ieder geval snijdt het mes zo op termijn aan vele kanten...

² Privaat kan ook inhouden dat een bekostigde hogeschool deze markt gebruikt voor dergelijke arrangementen. Op die manier vloeit er toch nog extra geld naar binnen.